

ע"פ 2028/15 - אכרם ג'וליס, סלטאן ג'וליס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

2028/15 פ"ע

כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

לפני:

1. אכרם ג'וליס
2. סלטאן ג'וליס

המערכים:

T 2 1

מדינת ישראל

המשיבה:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים
מיום 17.2.2015 בת"פ 30926-02-13 שניתן על ידי
כבוד השופט ר' כרמל

"ג בניסן התשע"ו (21.4.2016)

תאריך הישיבה:

עו"ד רמי עותמאן

בשם המערערים:

עו"ד בן ארויה
גב' ברכה וייס
מר יהונתן גורנברג

בשם המשיבה:
בשם שירות המבחן למבוגרים:
מתורגמן לשפה הערבית:

פסק-דין בעניינו של המערער 2

1 תמו

השופטת א' חיות:

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד השופט ר' כרמל) מיום 17.2.2015 בתיק ת"פ 30926-02-13 לפיו נגזרו על המערער 24 חודשי מאסר בפועל, 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים ו-5,000 ש"ח פיצוי למתלון, לאחר שהורשע בעבירה של גרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 ו-335(א)(1)+(2) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין או החוק). אביו של המערער אכרם ג'וליס (להלן: אכרם), שהורשע אף הוא באותה פרשה, ערער אף הוא על גזר דינו, אולם בטרם נשמע הערעור נפטר אכרם ולגבי ערעורו הושגה הסכמה עם המשיבה במעמד הדין.

1. על פי עובדות כתב האישום המתוקן שבהן הודה המערער, ביום 7.2.2013 בסמוך לשעה 23:00, הגיע מחמוד קוואסמי (להלן: המתלון) לביתה של דלאל קוואסמי, אחותו של אכרם ודודתו של המערער (להלן: דלאל). באותה העת היו המתלון ודלאל נשואים אך פרודים והמתלון ביקש להיפגש עם ילדיו תוך שהוא מאיים על דלאל. דלאל, שחששה מפני המתלון, התקשרה לאחיה, אכרם, וביקשה כי יסייע לה. אכרם דיווח על המתרחש למשטרת ישראל, ביקש כי תשלח ניידת למקום ונסע למחסום של מחנה הפליטים שועפאט על מנת לוודא את הגעתה. לאחר מכן נסע לביתה של דלאל והוא והמערער שהגיע עימו למקום, התעמתו עם המתלון ותקפו אותו בצוואתו. המערער חתך את צווארו של המתלון באמצעות סכין שהיה ברשותו וכתוצאה מכך נגרם למתלון חתך בצווארו באורך של 15 ס"מ, קרוב מאוד אל העורק הראשי. המתלון נזקק לטיפול רפואי ולאשפוז בן יממה שבמהלכו נתפר החתך.

2. תחילה כפר המערער במיוחס לו אולם במהלך פרשת התביעה הגיעו הצדדים להסדר טיעון והמערער הורשע על פי הודאתו בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן. טרם שניתן גזר הדין נשלח המערער לקבלת תסקיר של שירות מבחן אשר התרשם כי מדובר בצעיר שזוהי לו המעורבות הראשונה בפלילים, אשר ניהל אורח חיים נורמטיבי והפגין יציבות תעסוקתית. עוד התרשם שירות המבחן כי המערער נוטל אחריות חלקית לביצוע העבירה אך מביע חרטה על מעשיו והפגין יכולת לבחון את התנהגותו. כמו כן התרשם שירות המבחן כי ההליך הפלילי, המעצר ומעצר הבית בהם שהה, היוו עבור המערער גורם מטלטל ומרתיע. מנגד, התרשם שירות המבחן כי למערער נטייה להתנהגות אימפולסיבית ולהיגררות אחר בקשות בני המשפחה. שירות המבחן המליץ בפני בית משפט קמא על עונש מאסר שירוצה בעבודות שירות אך בית המשפט קמא לא ראה מקום לאמץ המלצה זו וגזר על המערער את העונשים שפורטו בפתח הדברים.

3. בגזר דינו עמד בית המשפט קמא על חומרת המעשים שביצע המערער ועל הפגיעה בערך המוגן של שלמות הגוף. בית המשפט קמא היה ער לנסיבות המיוחדות של המקרה ולעובדה שהמערער ואביו הגיעו למקום לאחר שנוכחו לדעת כי המשטרה אינה מגיעה והמתלון מסרב לעזוב את ביתה של דלאל. עם זאת ציין בית המשפט קמא כי לא היה כל מקום לנקוט באלימות הקשה שננקטה כלפי המתלון ולגרום לו חתך רציני בצווארו. משכך, קבע בית המשפט קמא כי מתחם הענישה ההולם בעניינו של המערער הינו בין 16 ל-48 חודשי מאסר. בהתייחס לפסיקה שהציג המערער לעניין קביעת מתחם הענישה, קבע בית המשפט כי הנסיבות המקלות והייחודיות הנזכרות בפסקי-הדין שהוצגו אינן רלוונטיות לעניינו של המערער ובהתחשב במכלול השיקולים הרלוונטיים לעניין גזר בית המשפט על המערער 24 חודשי מאסר בפועל ועונשים נוספים כמפורט לעיל.

מכאן הערער שלפנינו.

4. בערעו טוען המערער כי מן הראוי להמתיק באופן משמעותי את עונש המאסר בפועל שנגזר עליו. לטענת המערער יש לקבל את המלצת שירות המבחן בעניינו ולהטיל עליו עונש מאסר בעבודות שירות. המערער טוען כי סטייתו של בית המשפט מהמלצת שירות המבחן לא נומקה כדבעי והיא שגויה בהינתן עברו הנקי ונסיבות העבירה המיוחדות. המערער סומך ידו על תסקיר שירות המבחן וטוען כי שליחתו למאסר ממושך מאחורי סורג ובריאח עלולה לפגוע במאמציו לשיקום אמיתי. בהקשר זה טוען המערער כי היה על בית המשפט קמא לחרוג לקולא ממתחם הענישה שקבע בשל סיכויי הגבוהים לשיקום. בנוסף, טוען המערער כי בית המשפט קמא סטה לחומרה מרף הענישה המקובל בעבירה בה הורשע והוא מפנה לפסיקה ממנה עולה, לטענתו, כי בנסיבות חמורות יותר נגזרו עונשים קלים מזה שנגזר עליו. לטענת המערער לא העניק בית המשפט קמא משקל הולם לנסיבות האישיות, להיותו אדם נורמטיבי ולחרטה שהביע. כמו כן טוען המערער כי לא ניתן משקל מספיק ל"סולחה" שנערכה בינו ובין המתלונן ולדבריו של המתלונן בפני בית המשפט קמא. לבסוף טוען המערער כי יש להעניק משקל להימשכות ההליכים בעניינו, לעינוי הדין שנגרם לו ולשהותו בתנאים מגבילים לאורך תקופה ממושכת.

5. המשיבה טוענת מנגד כי אין מקום להתערב בעונש שגזר בית המשפט קמא על המערער, ההולם לשיטתה את העבירה בה הודה והורשע. לטענת המשיבה, טענותיו של המערער הועלו ונשקלו כולן על ידי בית המשפט קמא והמעשים שביצע גרמו לפגיעה ממשית וקשה בשלמות גופו של המתלונן ועשויים היו להוביל לתוצאה קטלנית אילו הייתה הסכין פוגעת בעורק הראשי. בנוסף טוענת המשיבה כי מתחם הענישה שנקבע משקלל כראוי את כלל נסיבות העבירה וכי ניתן משקל משמעותי ומספק לנסיבות האישיות של המערער ולעברו הנקי. לבסוף, מציינת המשיבה כי מתסקיר שירות המבחן עולה כי המערער נטל אחריות חלקית בלבד למעשיו וכי לא הוצגו ראיות בדבר ה"סולחה" בינו ובין המתלונן.

6. טרם הדין בערעור הוגש מטעם שירות המבחן תסקיר משלים בו מתייחס שירות המבחן להתמודדותו של המערער עם גזר הדין. שירות המבחן ציין כי המערער מתגורר עם אשתו ילדיו בסמוך לבית הוריו במחנה פליטים שועפאט, עובד כנהג הסעות ועד למותו של אביו נהג לסעוד אותו ולשהות לצד מיטתו בבית החולים עת עבר השתלת כבד. בנוסף ציין שירות המבחן כי כיום המערער מודע לבעייתיות שבהתנהגותו ולכך שנהג באופן אלים ואימפולסיבי כלפי המתלונן, אך לטענתו לא תכנן את התקיפה והגיע למקום לבקשת אביו במטרה להרגיע את הרוחות. שירות המבחן מציין כי לדברי המערער נערכה "סולחה" בינו ובין המתלונן, במסגרתה אף שולמו לו פיצויים וכי כיום אין ביניהם כל סכסוך או קשר. שירות המבחן אף התייחס לחששו של המערער מפני ריצוי עונש מאסר ממושך בפועל ומפני הקשיים שמשפחתו תיאלץ להתמודד עימם לאור היותו המפרנס היחיד. לבסוף מציין שירות המבחן כי אין למערער בעיות התנהגות במאסר שאותו החל לרצות והוא משולב בקבוצה טיפולית ולא נפתחו נגדו תיקים פליליים נוספים.

דין

7. דין הערער להידחות.

הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונשים שגזרה הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין או במקרים של סטייה ממשיית ממדיניות הענישה הראויה (ראו למשל: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (29.1.2009); ע"פ 5944/13 סלמאן נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (2.2.2013)). בחנתי את טענות המערער ולא מצאתי כי המקרה דנן נמנה עם המקרים החריגים המצדיקים התערבות.

8. בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך בהרתעתם של אלו הפונים לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע וקבע כי יש להילחם בנגע האלימות בדרך של הטלת עונשים משמעותיים על מי שבחרו בדרך זו (ראו: ע"פ 45753/0 מדינת ישראל נ' רייכמן (7.2.2005); ע"פ 2161/13 חבשי נ' מדינת ישראל (16.5.2013)). על כן, כך נפסק, הדוקר אדם אחר באמצעות נשק קר ופוגע בשלמות גופו מן הדין כי ירצה את עונשו מאחורי סורג ובריח. כך ככלל וכך בייחוד במקרים כמו זה שלפנינו, בהם גלום פוטנציאל קטלני (ראו: ע"פ 6260/05 חדרה נ' מדינת ישראל (23.2.2006); ע"פ 6176/12 שווק נ' מדינת ישראל (13.1.2013)). בניגוד לנטען על ידי המערער, בית המשפט קמא לא התעלם מכך שהמערער הגיע עם אביו אל בית דודתו מתוך חשש לשלומה לאחר שהמתלונן התדפק על דלתה ואיים עליה. בית המשפט אף נתן ביטוי לכך וליתר הנסיבות לקולא בעונש שגזר בתוך המתחם הנוטה במובהק אל הרף התחתון. עם זאת סבר בית המשפט כי גם אם הסיוע מרשויות החוק בושש לבוא, לא ניתן להצדיק נקיטת אלימות חמורה כפי שננקטה מצד המערער ואביו כלפי המתלונן ובודאי שאין בכך כדי להצדיק את שיסוף גרונו על ידי המערער. בעניין זה דעתי כדעתו של בית המשפט קמא.

9. בנוסף, אין בידי לקבל את טענת המערער בדבר הסטייה לחומרה של בית המשפט קמא מרף הענישה המקובל. קשת הענישה בעבירות אלימות תוך שימוש בנשק קר היא רחבה למדי, ואף שניתן למצוא מקרים דומים בהם נגזרו עונשים קלים מאלו שהושתו על המערער, אין מדובר בסטייה מהותית ממדיניות הענישה המצדיקה את התערבותנו. אשר לסטייה מהמלצת שירות המבחן כבר נפסק לא אחת כי בית המשפט איננו חייב לאמץ את המלצת שירות המבחן וכי בגזרו את הדין עליו להעריך ולשקול מכלול שלם של שיקולים שעליהם לא אמון שירות המבחן (ראו: ע"פ 333/10 סרנקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (28.10.2010); ע"פ 8659/13 אלמליח נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (14.5.2014)).

10. אשר על כן, הערעור נדחה.

ש ו פ ט

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ד' ברק-ארז:

אני מסכימה לפסק דינה של חברתי השופטת א' חיות.

לא אוכל לסיים מבלי להתייחס לכך שנפרסו בפנינו נסיבות המעוררות אי-נחת. המערער נקלע למצב של עשיית דין עצמית לאחר שהמשטרה שהוזעקה על-ידי אביו כדי לסייע לבת משפחה שהותקפה באלימות בוששה לבוא. כפי שצינה חברתי, אין בכך כדי להצדיק את מעשה התקיפה, ומכלול הנסיבות אף הובא בחשבון על-ידי בית המשפט המחוזי. מלוא הסיבות שהובילו לעיכוב בהגעת המשטרה אין בפנינו, וככל הנראה הוא נבע גם מאילוצים אובייקטיביים. אולם קשה להשלים עם התוצאה של אי-מתן מענה מהיר לזעקת עזרה מאירוע שבו נשקפת סכנה לחיי אדם. יש לקוות כי הלקחים ממקרה זה הופקו, ואם הדבר טרם נעשה – מוטב מאוחר.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת א' חיות.

ניתן היום, ג' באייר התשע"ו (11.5.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט